

2017. ÉVI HELYZETJELENTÉS AZ EURÓPAI UNIÓN BELÜLI HAMISÍTÁSRÓL ÉS KALÓZKODÁSRÓL

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

EUIPO/EUROPOL közös jelentés

2017. június

**2017. ÉVI HELYZETJELENTÉS
AZ EURÓPAI UNIÓN BELÜLI
HAMISÍTÁSRÓL ÉS
KALÓZKODÁSRÓL
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ**

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	4
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	6

ELŐSZÓ

2017. évi helyzetjelentés az Európai Unión belüli hamisításról és kalózkodásról

Az EUIPO és az Europol által készített jelen helyzetjelentés ismételten rávilágít arra, hogy fel kell lépni a szellemi tulajdont érintő, Európai Unión belüli jogsértések egyik fő haszonélvezőjének számító nemzetközi bűnözéssel szemben.

A helyzetjelentés a szintén közösen kidolgozott előző, 2015. évi jelentésre épül, nyomon követi a hamisítás és a kalózkodás alakulását, aktualizálja a főbb következtetéseket, és új információkkal szolgál egyes újonnan megjelenő tendenciákkal kapcsolatban.

Az Európai Uniót érintő, szellemi tulajdonnal kapcsolatos bűncselekmények továbbra is aggodalomra adnak okot. Az e téren tapasztalható bűnözői tevékenység nemcsak az uniós polgárok egészségére és biztonságára nézve lehet káros, hanem a környezetre nézve is. Emellett hatással van a jogszerű gazdasági rendszerekre, tekintve, hogy hozzájárul az érintett vállalatok bevételeinek csökkenéséhez, az értékesítési volumen visszaeséséhez és munkahelyek megszűnéséhez.

A jelen tanulmány megerősíti, hogy a szellemi tulajdont érintő jogsértések jelentős bevételi forrást jelentenek a szervezett bűnözői csoportok számára. E csoportok gyakran másfajta bűncselekményekben is érintettek, ideértve a kábítószer-kereskedelmet, a jövedéki adóval kapcsolatos csalást, az emberkereskedelmet, illetve a pénzmosást. Tevékenységeiket egyre inkább megkönnyíti a korrupció és a közokirat-hamisítás alkalmazása.

Amint arra a *2017. évi SOCTA-jelentés* rávilágított, egyre inkább az online piacterek válnak a hamisított áruk fő forgalmazási csatornáivá, és a bűnözők megpróbálják lemásolni a legális online üzleti modellek nagy sikerét.

Ugyanakkor más fenyegetések is felmerülnek; a potenciális kihívások között ez a jelentés foglalkozik a vasúti szállítás Kína és az EU közötti, egyre kiterjedtebb igénybevételével, valamint azzal, hogy miként használhatják ezt ki a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok megsértői.

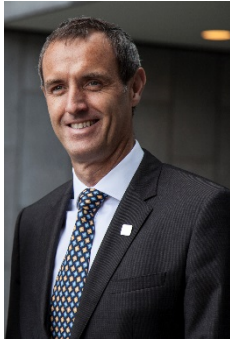
A digitális világban különös problémaként merül fel a védett tartalmak internetes terjesztése; az illegális televíziós műsorsugárzás és a digitális kalózkodás további kihívást jelent a bűnüldöző szervek számára.

Ebben a jelentésben folytatódnak a két uniós ügynökség arra irányuló erőfeszítései, hogy vezető partnerekkel együttműködve világosabb képet lehessen alkotni a hamisítás és a kalózkodás problémájának mértékéről.

A jelentés kiegészíti különösen az EUIPO által a bűnüldöző szervek erőfeszítéseinek támogatása érdekében végzett adatbázis-fejlesztést, valamint a nemrégiben létrehozott, szellemi tulajdont érintő bűncselekményekkel szembeni összehangolt koalíció (IPC3) keretében folytatott EUIPO–Europol együttműködést. Az információgyűjtés fokozása, valamint a szellemi tulajdont érintő internetes bűncselekmények terén és a kapcsolódó területeken megfigyelhető tendenciák nyomon követése céljából létrejött IPC3 központ már jelentős eredményeket könyvelhet el. Az Europol felhasználta ahhoz, hogy segítse hamisított áruk értékesítésére szolgáló weboldalak eltávolítását, célzottan fellépjen a kalóz televíziós dekóderekkel szemben, és leállítson a „bitcoin” digitális valutával végbemenő illegális ügyleteket.

Ez a jelentés megerősíti, hogy az Unión belüli hamisítás és kalózkodás továbbra is fennálló kihívás, és gyakran szervezett bűnözői csoportok „mozgatják a szálakat” és húznak gazdasági hasznot mindebből.

Emellett rámutat arra, hogy az érdekelt felek és a köztes szereplők körében folytatott folyamatos, megerősített együttműködés és oktatás elsőrendű fontosságú ahhoz, hogy egyre koherensebben és tájékozottabban lehessen fellépni az efféle bűncselekményekkel és hatásaikkal szemben.

Rob WAINWRIGHT
ügyvezető igazgató, Europol

António CAMPINOS
ügyvezető igazgató, EUIPO

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

2017. évi helyzetjelentés az Európai Unión belüli hamisításról és kalózkodásról

Ez az Europol és az EUIPO által partnerségben készített jelentés információkkal hivatott szolgálni a politikai döntéshozók, a gyakorló szakemberek, a vállalkozások és a közvélemény számára a hamisítás és a kalózkodás Európai Unió (EU) belüli jelenlegi helyzetéről.

Körüljárja a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat és azok értékét, a kulcsfontosságú termékcsoportokat, a jelentős kereskedelmi útvonalakat, valamint a hamisított termékek származási országait. Továbbá felvázolja és megvizsgálja a kalózkodás és más internetes jogsértések kockázatát, és bemutatja, miként képezik a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok és azok védelme az uniós gazdaság és társadalom alapköveit.

A jelentés elemzi, hogyan vesznek részt szervezett bűnözői csoportok a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekményekben, és számos esettanulmány alapján rávilágít a tevékenységeikből adódó veszélyekre. Ezenkívül megvizsgál néhány, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekményekkel szembeni fellépéskor felmerülő kihívást, és áttekintést ad egy sor kezdeményezésről, amelyek e bűncselekmények leküzdését célozzák.

Számos jövőbeni kilátást is megemlít és megvizsgál, beleértve egyes, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok védelme terén felmerülő veszélyeket.

A fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak által a társadalom számára kínált értékről és stabilitásról tanúskodik az a megállapítás, amely szerint az ilyen vállalkozások különösen ellenállóak maradtak a gazdasági világválság alatt és közvetlenül utána, amikor számos más ágazat gondokkal küszködött. A 2011 és 2013 közötti időszakot tekintve a fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak az uniós import 86%-ával és az export 93%-ával járultak hozzá az EU külkereskedelméhez, és a GDP 42%-át adták¹.

A szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekmények, amelyek a számítások szerint évente világszerte mintegy 461 milliárd USA-dollárt tesznek ki², mára szinte valamennyi termékfajtánál és földrajzi területen előfordulnak. E bűncselekmények egy sor rejtett továbbgyűrűző hatással járnak a polgárokra, a vállalkozásokra és a kormányokra nézve, és korlátozzák a jogszerűen működő, fokozott szellemitulajdonjog-igényű vállalkozások kutatásba, fejlesztésbe és foglalkoztatásba történő újrabefektetési lehetőségeit, ami súlyosan veszélyezteti a jövőbeni növekedést.

Bizonyos terméktípusok esetében egyes tagállamok értéküket tekintve alacsonyabb arányban foglalnak le hamisítványokat, mint ami az összes legális import rájuk eső hányada alapján várható lenne. Ez arra utal, hogy a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekményekkel szemben a külső határokon fellépő hatóságok számára egyes régiókban hasznosak lehetnek az adott termékcsoporthoz vonatkozó kockázateértékelések ahhoz, hogy hatékonyabban járjanak el az illegális behozattal szemben. A vámhatóságok külső határokon végzett, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat sértő termékek lefoglalására irányuló tevékenysége továbbra is nagyon fontos, még akkor is, ha az évente az Unióba érkező hamisított importtermékeknek csak viszonylag alacsony hányadát képesek feltartóztatni.

A hamisított termékek legfontosabb származási országa továbbra is Kína, míg Hongkong tranzitpontként szolgál az eredetileg Kínában gyártott termékek számára, ugyanakkor más országoknak

¹ Az Európai Szabadalmi Hivatal és az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala, *A szellemitulajdon-intenzív ágazatok és gazdasági teljesítmény az Európai Unióban*, 2016, 6. o. Hozzáférhető a következő weboldalon: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/performance_in_the_European_Union/performance_in_the_European_Union_full.pdf.

² OECD/EUIPO (2016), *A hamisított és kalóz árúk kereskedelme – A gazdasági hatás feltérképezése*, 2016, 11. o. Hozzáférhető a következő weboldalon: <http://www.oecd.org/gov/risk/trade-in-counterfeit-and-pirated-goods-9789264252653-en.htm>.

is vannak egyedi jellemzői a kereskedelem tekintetében. Így például Törökország hamisított címkék és matricák kereskedelme révén kapcsolatban áll Bulgáriával és Belgiummal, ami elősegíti a belső gyártást.

A vámszabad területek továbbra is számos, szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekménnyel kapcsolhatók össze, és bizonyos földrajzi területeken még mindig szükség van harmonizált végrehajtási normákra.

Az Unióban letelepedett bűnözők elsősorban külföldi gyártókra támaszkodnak, majd megszervezik a hamisított áruk behozatalát, szállítását, valamint Unión belüli raktározását és forgalmazását. Ez a jelentés ugyanakkor rámutat arra, hogy némelyikük gyártóként is aktív az Európai Unióban. A hamisított termékek belső gyártását elősegíti az Unión kívülről behozott hamis címkék és csomagolások használata, és ezt gyakran szervezett bűnözői csoportok irányítják; vannak arra utaló jelek, hogy a bűncselekmények e fajtája terjedőben van.

A hamisított termékeket egyre inkább online piactereken keresztül forgalmazzák. Az interneten értékesített termékeket általában kis csomagokban, postai és expressz fuvarozási szolgáltatások útján szállítják ki, gyakran közvetlenül a fogyasztókhoz, és megfigyelhető, hogy a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekmények terén egyre nagyobb szerepet kapnak a technológiák.

A szellemi tulajdonhoz fűződő jogokkal kapcsolatos bűncselekményekben érintett szervezett bűnözői csoportok gyakran többfajta tiltott tevékenységet folytatnak és más bűncselekményekben is érintettek, ideértve a kábítószer-kereskedelmet, a jövedéki adóval kapcsolatos csalást, az emberkereskedelmet, illetve a pénzmosást. Az e téren folytatott bűnözői tevékenységeket továbbra is nagymértékben segíti a közokirat-hamisítás és a korrupció.

A digitális világban különös problémát jelent a védett tartalmak internetes terjesztése. Az illegális televíziós műsorsugárzás további kihívást támaszt a bűnüldöző szervekkel szemben, és még mindig széles körben elterjedt a csalás is, amely szorosan összefügg a digitális kalózkodással.

Ez a jelentés bemutatja és meghatározza, milyen korlátok között kell még mindig működniük a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekményekkel szembeni fellépés élharcosainak, és milyen egyedi kihívásokkal néznek szembe, ideértve azt, hogy határokon átnyúló vizsgálatokat kell koordinálni, és kezelni kell azokat az új technológiákat, amelyek segítségével a bűnözők elleplezik tartózkodási helyüket és tevékenységeiket.

A büntetések csekély volta miatt a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekmények vonzóak a bűnözők számára, és előfordulhat, hogy egyes tagállamokban bizonyos hatóságok nem különösen motiváltak abban, hogy eljárjanak olyan ügyekben, ahol a terhelten szemben rendkívül csekély büntetést lehetne kiróni.

A globális bűnüldözés területén a terrorizmus, a kiberbűnözés, a migráncscsempészás, a kábítószer-kereskedelem és másfajta bűncselekmények kerültek mind a középpontba, míg a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekmények háttérbe szorultak. Ez a friss jelentés azonban rámutat arra, hogy a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekmények továbbra is a legjövődélmezőbb tiltott tevékenységek közé tartoznak, és továbbra is szorosan összefüggenek más bűnözői tevékenységekkel.

Ugyanakkor a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekmények terén új veszélyek is felmerülnek, és e jelentés megjelöl bizonyos konkrét aggályokat azzal kapcsolatban, hogy Kína és az EU között egyre gyakrabban alkalmazott áruszállítási mód a vasúti szállítás, amit a szellemi tulajdonnal kapcsolatos jogsértések elkövetői mindeddig nem számszerűsített módon használhatnak ki. A kereskedelmi és a közlekedési rendszerek digitalizálása várhatóan további lehetőségeket hoz magával a bűnözők számára.

Felismert tény, hogy a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekményekkel szembeni fellépés terén minden tekintetben megerősített együttműködésre és oktatásra van szükség, folyamatosan, valamennyi érdekelt fél és köztes szereplő körében, annak biztosítása érdekében, hogy koherensebben és tájékozottabban lehessen fellépni az efféle bűncselekményekkel és hatásaikkal szemben.

Végezetül, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekmények és az azokban érintett bűnözők természetüknél fogva változóak, és számos, e jelentésben részletezett veszély és helyzet napról napra alakul. Összességében azonban megállapítható, hogy a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat érintő bűncselekmények valamennyi területét illetően elhibázott dolog lenne, ha bármilyen szinten elégedettek lennénk vagy elfogadnánk a helyzetet.

2017. ÉVI HELYZETJELENTÉS
AZ EURÓPAI UNIÓN BELÜLI
HAMISÍTÁSRÓL ÉS
KALÓZKODÁSRÓL